
Хемчян І. І., Гончаренко О. Л.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського,
(м. Київ, Україна)

**ДОВІДНИК «НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ТА СОЦІОКУЛЬТУРНА
ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИХ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК - 2020» ЯК
ПОПУЛЯРИЗАТОР ТА ПОШИРЮВАЧ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ПРОДУКТІВ ПРОВІДНИХ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК**

Висвітлено діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського Національної академії педагогічних наук України (далі ДНПБ) з моніторингу науково-інформаційної та соціокультурної діяльності провідних книгозбірень мережі освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України, в контексті формування українського сегменту галузевого освітнього інформаційного простору.

Ключові слова: мережа освітянських бібліотек; наукові та науково-методичні матеріали; вторинні інформаційні ресурси; електронні ресурси; підвищення кваліфікації бібліотечних працівників

Khemchian I. I., Honcharenko O. L.

V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

**REFERENCE BOOK TITLED "SCIENTIFIC INFORMATION AND
SOCIO-CULTURAL ACTIVITIES OF THE LEADING EDUCATIONAL
LIBRARIES - 2020" AS A PROMOTER AND
DISTRIBUTOR OF INFORMATION**

The work covers the activity of the V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine with the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (hereinafter DAPS) on monitoring of scientific-informational and socio-cultural activities of the leading book collections of the educational libraries network at the Ministry of Education and Science of Ukraine and the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, in the context of forming the Ukrainian segment of the industry educational information space.

Key words: educational libraries network; scientific and scientific-methodical materials; secondary information resources; electronic resources; professional development of librarians

Модернізація, оптимізація, поглиблення та розширення системи інформаційного забезпечення сфери освіти і науки є одним з пріоритетних напрямів діяльності освітянських бібліотек.

ДНПБ як головний координаційний науково-методичний центр мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України приділяє особливу увагу питанням розвитку інформаційно-видавничої діяльності провідних освітянських бібліотек та удосконаленню системи підвищення кваліфікації бібліотечних працівників. Починаючи

з 2005 року ДНПБ розпочала щорічну підготовку видань присвячених висвітленню діяльності провідних освітянських бібліотек з науково-інформаційної й видавничої діяльності та проведення заходів, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотекарів (2005–2013 рр. – «Зведеного плану інформаційно-видавничої діяльності та основних заходів з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників освітянської галузі», 2014–2019 рр. – «Довідника науково-інформаційної й видавничої діяльності та основних заходів, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі»).

У 2020 році в рамках НД «Інформаційні ресурси освітянських бібліотек у розвитку педагогіки, психології та освіти» науковцями ДНПБ підготовлено довідник «Науково-інформаційна та соціокультурна діяльність провідних освітянських бібліотек - 2020» (далі – Довідник).

За весь період ДНПБ підготовлено 15 видань, які сприяли удосконаленню системи інформаційного забезпечення освітянської галузі України, а також здійсненню головного завдання – надання рівного й вільного доступу освітян України до знань. Постійними учасниками Довідника є ДНПБ, Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека, Науково-педагогічна бібліотека міста Миколаєва, спеціальні бібліотеки наукових установ НАПН України, бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти та бібліотеки закладів вищої освіти педагогічного та інженерно-педагогічного профілів III–IV р. а. У 2020 році це 58 провідних освітянських бібліотек. Інформація до довідника подається за встановленою формою і після наукового аналізу та систематизації включається до чотирьох розділів: **«Наукові та науково-методичні матеріали підготовлені провідними освітянськими бібліотеками України»** (інформація про підготовку збірників матеріалів науково-практичних конференцій та семінарів, наукових досліджень, інструктивні і методичні видання, періодичні видання), **«Вторинні документно-інформаційні ресурси провідних освітянських бібліотек України»** (тематичні бібліографічні покажчики, біобібліографічні покажчики, бюлетені, каталоги виставок, бібліографічні списки, бібліографічні огляди, реферативна інформація, аналітичні матеріали, інформаційно-аналітичні огляди), **«Електронні ресурси»** (електронні бази даних бібліотек власної генерації та інші електронні бази даних (передплачені та безкоштовні) з активними посиланнями, інформаційно-бібліографічні ресурси, інтернет-ресурси, тематичні теки та перелік віртуальних виставок, що плануються у поточному році), **«Соціокультурна діяльність»** (інформація про науково-практичні конференції, науково-методичні семінари, семінари-тренінги, навчальні й

проблемно-цільові семінари, практикуми, стажування, круглі столи, засідання клубів та методичних об'єднань, інтернет-семінари, вебінари, майстер-класи, тренінги, школи молодого бібліотекаря та керівника тощо).

Для зручності користування та всебічного розкриття змісту розділів створено допоміжний апарат – тематичний та іменний покажчики та подано перелік бібліотек-учасниць з посиланнями на їх веб-сайти.

Аналіз інформації включеної до Довідника у 2020 році свідчить про те, що найактивнішими його учасниками є бібліотеки закладів вищої освіти педагогічного та інженерно-педагогічного профілів III-IV р.а.. У цьому році бібліотеками заплановано підготувати: «Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство» (бібліотека Кам'янець-Подільського НУ імені Івана Огієнка) та «Нариси з історії Бібліотеки імені акад. М. О. Лавровського Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (до 200-річчя від дня заснування)» (бібліотека ім. академіка М. О. Лавровського Ніжинського ДУ ім. Миколи Гоголя). Матеріали наукових досліджень планують видати бібліотека Кам'янець-Подільського НУ імені Івана Огієнка та наукові бібліотеки Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка, Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка, Уманського ДПУ ім. П. Тичини, Черкаського НУ імені Богдана Хмельницького, НУ «Чернігівський колегіум» імені Тараса Шевченка. Періодичні видання щоквартально готують бібліотека Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського («БібліоАс») та наукова бібліотека Уманського ДПУ ім. П. Тичини («Бібліотечні вісті»). Фахівці бібліотек закладів вищої освіти при підготовці методичної продукції віддають перевагу створенню методичних рекомендацій, практичних, методичних та інформаційно-методичних посібників. Однак більшість видавничої продукції щорічно становлять вторинні інформаційні ресурси. Так майже всі бібліотеки закладів вищої освіти запланували підготовку бібліографічних та біобібліографічних покажчиків, бюлетенів, каталогів виставок, аналітичних матеріалів та інформаційно-аналітичних оглядів, які укладаються переважно на фондах окремих бібліотек, розкриваючи їх потенціал. Перевагу надають бібліографічним спискам та оглядам, в середньому майже 61 % всієї вторинної продукції. Реферативну інформацію щорічно готують бібліотека Дрогобицького ДПУ ім. Івана Франка та наукові бібліотеки Рівненського ДГУ, Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка, Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди, Уманського ДПУ ім. П. Тичини, Херсонського ДУ. Особливої уваги заслуговує перелік електронних баз даних власної генерації, які створені в бібліотеках Бердянського ДПУ, Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського, Кам'янець

Подільського НУ імені Івана Огієнка, Криворізького ДПУ, Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького, Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського, Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка, Ніжинського ДУ ім. Миколи Гоголя та наукових бібліотеках Маріупольського ДУ, Рівненського ДГУ, Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка, Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка, Української інженернопедагогічної академії, НУ «Чернігівський колегіум» імені Тараса Шевченка. Також простежується збільшення кількості проведених віртуальних виставок, презентацій, вебінарів, онлайн-семінарів, веб-конференцій, онлайн-курсів підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

Щорічна підготовка ДНПБ Довідника сприяє бібліотечно-інформаційному забезпеченню фахівців освітянської галузі і дає можливість широкому загалу бібліотечної спільноти ознайомитись з доробками освітянських книгозбірень і використати їх у своїй роботі.

Для широкого загалу Довідник розміщено на вебпорталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в розділі «Бібліотечному фахівцю» (<http://dnpb.gov.ua/ua/довідник-діяльності-освітянських-бі/>) та в електронній бібліотеці Національної академії педагогічних наук України (<http://lib.iitta.gov.ua/>).